

zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. Nálezací soud sprostuje obžalovanou, o níž zjišťuje, že prodávala v dubnu 1920 sbírané, tuku zbavené a vodou silně zředěné mléko litr za 1 K, t. j. za cenu, za kterou jinak prodávají producenti mléko sice tuku zbavené, ale nezředěné, že jednala v úmyslu ziskuchtivém — s odůvodněním, že mléko značně vodou zředěné není více předmětem potřeby a že v tomto případě nemůže býti řeči o předražování také proto, že okresní soud v Jihlavě, neshledav, že obžalovaná při prodeji mléka jednala v úmyslu, někoho poškoditi, neuznal ji vinnou ani přestupkem podvodu, nýbrž jen podpůrným přestupkem § 11 čís. 1 zák. o potravinách, a vyloučil tím i možnost odsouzení pro předražování; rozsudek je toho mínění, že i v případě dokázaného úmyslu poškoditi by bylo přípustno odsouditi obžalovanou pouze pro přestupek podvodu, nikoliv pro předražování. Toto odůvodnění osvobozujícího výroku jest právně mylné a zmatečné dle čís. 9 a) § 281 tr. ř. Především je nesprávným náhled rozsudku, že mléko, značně vodou zředěné, není více předmětem potřeby. Předmětem potřeby ve smyslu § 1 zák. ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. jest každá věc movitá, která slouží přímo neb nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Jest pak nesporno, že mléko slouží k ukojení jak potřeb lidských, tak i potřeb zvířat domácích, a jest také nesporno, že při tom okolnost, zda mléko jest více nebo méně vodou zředěno, měří více nebo méně stupňů tuku, jest naprosto nerozhodna. Neboť jest známo, že malým dětem v prvním roce musí se dávat mléko silně — v prvých měsících na příklad ze dvou třetin až z polovice — vodou zředěné, a přece nepřestává tato směs býti mlékem a tudíž předmětem potřeby. Náhled lichevního soudu, že se tu o předražování nemůže mluvíti, protože obžalovanou prodávané mléko bylo silně vodou zředěné a přestalo býti předmětem potřeby, jest tudíž zajisté mylný. Rovněž nesprávným jest i druhý náhled rozsudku. Lichevní soud není povolán zkoumati, zda čin, pro který na obžalovanou byla podána obžaloba, tvoří skutkovou povahu toho neb onoho nelichevního trestného činu. Ovšem ale jest jeho povinností v každém případě, kdy byla podána obžaloba pro lichevní trestný čin, zkoumati, zda skutková povaha tohoto trestného činu zde jest dána bez ohledu na to, zda jiný nelichevní trestný čin ideelně nebo realně s ním konkuruje a také bez ohledu na to, zda čin snad by se dal podřaditi jinému méně trestnému nelichevnímu deliktu (na příklad v tomto případě přestupku podvodu). Byla-li podána obžaloba pro válečnou lichvu, musí lichevní soud zcela samostatně tuto trestní věc řešiti a nemůže řešení to odmítnouti s poukazem na případné nelichevní trestné činy. Pro posouzení, zda je zde předražování čili nic, jest výhradně rozhodným předpis § 7 lich. zák., nikoliv úvahy o tom, zdali a které nelichevní činy by spíše přišly v úvahu.

Čís. 754.

»Vtrhnutí« ve smyslu § 83, druhá věta, tr. zák. jest již pouhé vkročení více sebraných lidí do cizího domu nebo příbytku proti vůli oprávně-

něného; lhotejno, že stalo se tak způsobem slušným a že pachatelé nezamýšleli hájiti svého soukromého zájmu.

(Rozh. ze dne 4. března 1922, Kr I 96/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 24. září 1921, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem podle § 83 tr. zák.

Důvody:

Vytýkajíc výroku nalézacího soudu s hlediska jediného jí číselně uplatňovaného důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. nesprávnost především po stránce objektivní, dovozuje zmateční stížnost, že zákon, používaje v § 83 tr. zák. slova »vtrhnutí«, které prý již dle svého etymologického významu předpokládá jistý stupeň násilnosti a vkročení neoprávněné, má na mysli zcela zvláštní způsob vniknutí do cizího domu nebo příbytku, tedy nikoli pouhé vkročení. Pojem zločinu dle § 83 II. tr. zák. uzavírá v sobě dle zmateční stížnosti, činnost, kterou se ruší svobodná držba oprávněného. Úmyslu, směřujícího k takovémuto rušení držby v trestním smyslu, prý však rozsudek neprokazuje, zjišťuje pouze společný úmysl obžalovaných, sbíratí zbraně, za kterýmžto účelem vstupovali hromadně do příbytků držitelů zbraní. Tento hromadný vstup nelze prý však sám o sobě pokládati za známku vniknutí, jelikož vstup několika lidí předpokládá zločin dle § 83 tr. z. vedle vtrhnutí. Neprávem pokládá prý dále nalézací soud za bezpodstatnou skutečnost, samotným rozsudkem zjištěnou, že si obžalovaní jak při vstupu do příbytků, tak při žádosti o vydání zbraní počínali slušně, a rovněž neprávem nepovažuje prý za rozhodnou pohnutku, ze které obžalovaní zbraně žádali, totiž konání hlídek, aby bylo zabráněno případnému plenění cizími živly. Máť dle názoru zmateční stížnosti obojí okolnost rozhodnou důležitost aspoň pro zjišťování zlého úmyslu obžalovaných, kteří prý, činíce totéž, co činili v roce 1918, v době plenění, v zájmu udržení klidu a pořádku a nejdouce za cílem, prospěti sobě samotným, nebo hájiti svého soukromého individuálního zájmu, jak prý předpokládá § 83 tr. zák., byli přesvědčeni, že se nedopouštějí ničeho trestného. Podobné svémocné zasahování občanstva v pravomoc bezpečnostních orgánů bylo prý i v kritické době a zejména před ní odůvodněno poměry poválečnými a poměry, plynoucími z politického převratu. Nelze prý tudíž ani po této stránce klásti obžalovaným za vinu něco, co bylo v jiných obdobných případech trpěno, a je proto rozsudek dle názoru stížnosti nesprávným i ve směru subjektivním. Zmateční stížnost je ve všech bodech bezpodstatna. Právně bezpodstatnou je především námitka, že pojem »vtrhnutí« ve smyslu § 83 II tr. zák. předpokládá jakýsi zvláštní způsob vniknutí do cizího domu nebo příbytku a jistý stupeň násilnosti. Již v rozhodovacích důvodech rozsudkových dovozuje se správně, že porušení domácího míru dle § 83 II tr. zák. na rozdíl od porušení míru pozemního ve smyslu § 83 I tr. zák., jehož pojmovým znakem je arci vpád násilný, vyžaduje pouze vstoupení do cizího domu nebo příbytku (rozsudek mluví o ochranném kruhu domácího míru)

proti výslovné nebo předpokládané vůli oprávněného (rozsudek mluví méně přiléhavě o domnělé vůli oprávněného), při čemž podobné vtrhnutí několika lidí sebraných rovná se vniknutí jednotlivé osoby ozbrojené. Tomuto právnímu výkladu výrazu »vtrhnutí« neodporuje ani jeho smysl etymologický, to tím méně, když se souznačné s tímto výrazem je slovo »vniknutí«, které zcela nepochybně nevyžaduje ani jakéhosi zvláštního způsobu provedení, tím méně pak, aby výkon, jemu odpovídající, prováděn byl násilnostmi. Vniknutí, vtrhnutí, k němuž došlo ve všech jednotlivých případech, zjištěných rozsudkem a v němž nalézací soud shledal příslušný pojmový znak skutkové podstaty zločinu dle § 83 II tr. zák., událo se dle rozsudkového závěru vesměs proti předpokládané vůli oprávněných a bylo tím zároveň vyhověno požadavku, vyslovenému zmateční stížností v ten smysl, že skutková podstata naznačeného zločinu předpokládá vkročení neoprávněné, činnosti neb úkon, kterým se ruší svobodná držba oprávněného. Bezpodstatnou je dále i námitka, že prý rozsudek nezjišťuje (neproказuje) úmyslu obžalovaných, směřujícího k takovému rušení držby ve smyslu trestním. Jak již zmíněno, vyslovují rozhodovací důvody rozsudkové povšechně právní názor nalézacího soudu správně v ten rozum, že skutková podstata zločinu dle § 83 II tr. zák. vyžaduje, pokud jde o pojem »vtrhnutí« pouze vstoupení do ochranného kruhu míru domácího proti výslovné nebo domnělé (správněji předpokládané) vůli oprávněného. Skutková zjištění rozsudková a k nim se pojící závěry pak dovolují bezpečně souditi, že nalézací soud ve způsobu, jakým se ve všech případech, na nichž dle rozsudkových zjištění brali účast stěžovatelé, bylo vstoupeno, vniknuto, do jednotlivých příbytků, spatřuje jednání odpovídající zákonnému pojmu »vtrhnutí« ve smyslu právě naznačeného názoru právního. Tomu nasvědčuje především rozsudkový závěr, dle něhož šlo vesměs o svémocné hromadné zakročení, dostavení se více osob do oněch příbytků, osob to jednajících ve vzájemném vědomí součinnosti a v témž společném úmyslu, odebrati jiným osobám zbraně a náboje, k čemuž neměly práva ani zmocnění a které předsevzaly, opomenuvše vrchnost, o své újmě a při čemž musily důvodně předpokládati a také skutečně předpokládaly, že zbraně dobrovolně vydány býti nemají a také nebudou, a že onen způsob hromadného dostavení se oněch osob do příbytků držitelů zbraní byl volen, aby onomu vědomě neoprávněnému požadavku bylo dodáno důrazu. Konečně se zjišťuje, že ve všech případech bylo majitelům příbytků, pokud se týče jich lidem domácím naprosto nemožno, klásti již onomu hromadnému vniknutí osob, na jednání účastněných, účinně nějaký odpor. Tato rozsudková zjištění nacházejí ve výsledcích průvodního řízení, v rozhodovacích důvodech podrobně vylíčených, plnou oporu; stejně podrobně a při tom veskrze případně jsou tamtéž odůvodněny také veškeré z oněch skutkových zjištění odvozované závěry, takže je námitka, že prý rozsudek »neproказuje« úmyslu obžalovaných, směřujícího k trestně-právnímu rušení držby oprávněných, neodůvodněna také tehdy, kdyby se dle svého slovního znění snad měla pojímati jako výtká, že rozsudku nedostává se v tom směru odůvodnění. Ostatně zmateční stížnost důvodu zmatku č. 5 § 281 tr. ř., který by tu v úvahu přicházel, formálně ani neuplatňuje. Je však samozřejmo, že, stačí-li k pojmu »vtrhnutí« ve smyslu § 83 II tr. zák. již pouhé vkročení více sebraných lidí do cizího domu nebo příbytku,

ač ovšem proti vůli oprávněného, nesejde na tom, počínali-li sobě obžalovaní při tom, jak zdůrazňuje stížnost, slušně, nehledě ani k tomu, že v rozhodovacích důvodech rozsudku, pokud se obírají obhajobou téhož smyslu, vztahujícího se arci k jich počínání při sbírání zbraní, poukazuje se na příslušná skutková zjištění rozsudková způsobem, který nasvědčuje pochybnostem nalézacího soudu o slušnosti onoho počínání, pochybnosti ty pak dlužno vzhledem k jednotlivostem, v tom směru zjištěným, označiti tím spíše za odůvodněné, že tu v úvahu přichází nejen chování se obžalovaných samotných, nýbrž i počínání ostatních spolupachatelů a to ať jde o vstup do jednotlivých příbytků, ať o chování se při sbírání zbraní. Nalézací soud uvěřil sice dle rozhodovacích důvodů zodpovídání se obžalovaných, dle něhož hleděli si zbraně opatřiti ke konání občanských hlídek v době hornické stávk, aby se na její účet nedály nepřístojnosti; než rozsudek dospívá ke správnému závěru, že tu jde jen o motiv činu, pro posouzení jeho trestnosti nerozhodný a že směrodatným je pouze čin sám a jeho provedení. Toto právní hledisko nalézacího soudu nalézá v doslovu § 83 tr. zák. plnou oporu, je tudíž námitka stížnosti, že prý šlo o okolnost rozhodné důležitosti pro zjištění zlého úmyslu obžalovaných, právně bezpodstatnou. Po stránce subjektivní vyžaduje se ke skutkové podstatě zločinu dle § 83 II. tr. zák. pouze pachatelovo vědomí, že vniká do cizího domu nebo příbytku proti vůli oprávněného, a vůle, vykonati tam násilí, v zákoně blíže naznačené. V rozsudku zjišťuje se oboje způsobem, zákonu plně odpovídajícím. S tohoto hlediska pozbývají však jakéhokoli významu i další vývody, v nichž zmateční stížnost poukazuje na události z roku 1918 a se odvolává na poměry poválečné a na poměry, plynoucí z politického převratu, uváží-li se zejména, že trestné činy spáchány byly dne 12. prosince 1920, tedy v době, v níž od zakončení války a od státního převratu uplynula již více než dvě léta. Nepřípadným je konečně důraz, který v těsném spojení s předchozími námitkami klade stížnost na okolnost, že obžalovaní nesledovali cíle, prospěti sobě samým, hájiti svého soukromého individuálního zájmu. Právní názor, z něhož při tom stížnost vychází, nenachází opory v trestním ustanovení § 83 tr. zák., jehož se v tomto směru stížnost dovolává. Otázka, zda jednal pachatel ve vlastním zájmu či v zájmu cizím, přichází v úvahu teprve při výměře trestu dle § 84 tr. zák., rozsudek pak, jímž trest vyměřen byl všem obžalovaným dle první sazby tohoto § jako původcům násilnosti, dovozuje stručně, ale vzhledem k příslušným skutkovým zjištěním případně, že všichni podnikli a prováděli čin, předsevzatý ve vlastním zájmu, nikoliv tedy jako pomocníci činu, spáchaného jinými a jako jejich nástroje ve smyslu druhé věty citovaného §. Je tedy námitka bezpodstatnou, i pokud by snad v ní spatřováno býti mělo uplatňování důvodu zmatku čís. 11 § 281 tr. ř., jehož se však stížnost číselně nedovolává.

Čís. 755.

Povinnosti zodpovědného řidiče posunování a jednotlivých posunovačů.

(Rozh. ze dne 4. března 1922, Kr II 563/21.)